ТОШКЕНТ РУҲИ—

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

15 ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 185 (3923).

20 СЕНТЯБРЬ ЖУМА 1968 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

БУГУН ТОШКЕНТДА ОСИЁ ВА АФРИКА ЁЗУВЧИЛАРИНИНГ СИМПОЗИУМИ ОЧИЛАДИ.

СИМПОЗИУМ ҚАТНАШЧИЛАРИГА АЛАНГАЛИ САЛОМ!

УЛКАН АНЖУМАН

Бу кун Тошкентда муҳим тарихий воқеа нишонланади. Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари биринчи конференциясининг ўн йиллиги шарафига икки буюк қитъа қалам аҳлларининг Симпозиум-кенгаши бошланади.

Шу кеча-кундузда Тошкентга Осиё, Африка, Европа, Америка ва Австралиядан, яъни Ер юзининг жами беш қитъасидан—элликка яқин мамлакатдан ёзувчилар келдилар. Москва ва Ленинграддан, РСФСРнинг бошқа ўнлаб йирик шаҳарларидан, қардош республикаларнинг ҳаммасидан мамлакатимизга таниқли шоирлар, адиблар, олимлар, жамоат арбоблари жам бўлдилар. Бу ҳақиқат Тошкентдаги учрашув халқларнинг маданий ҳаётида жуда муҳим аҳамият касб этганлигидан далолат беради.

Симпозиум кун тартибига «Ҳозирги дунё ва адабиёт» деган ўткир замонавий, муҳим ижтимоий масала қўйилган. Бу масала бундан ўн йил аввал Тошкентда бўлиб ўтган конференция ғоялари ва мақсадларини давом эттиради, ривожлантиради, ўз халқи ҳамда ватанининг кўзгуси бўлган адабиётлар манфаатига жавоб беради.

Ўша вақтда, 1958 йилда икки буюк қитъа ёзувчилари тарихда биринчи марта бир ерга йиғилган, империализмга, колониализм ва неоколониализмга қарши халқларнинг миллий озодлик курашида, америка империализмининг маданият соҳасидаги агрессиясига қарши курашда прогрессив ёзувчиларнинг роли масаласини муҳокама этган ва «Дунё ёзувчиларига мурожаатнома» қабул қилган эди.

Конференция вақтида «Тошкент руҳи» деган ажойиб ибора туғилдики, Тошкент руҳи—жаҳондаги барча илғор ёзувчиларнинг бирлик, бирдамлик, интернационал қардошлик руҳидир.

Тошкент конференциясининг эмблемасида башариятнинг бир-бирини маҳкам ушлаган беш қўли нақш этилган эди. Бу рамзий шакл беш қитъа курашувчи халқларининг маданият арбоблари, ёзувчилари, зиёлилари бирлашганидан, уларнинг дўстлиги мустаҳкам эканидан нишондир.

Ҳамид ҒУЛОМ.

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИ ЁЗУВЧИЛАРИ БИЛАН АЛОҚА ҚИЛУВЧИ СОВЕТ КОМИТЕТИНИНГ АЪЗОСИ.

Шу ғоя, шу ишонч Шарқ ва Ғарб ёзувчиларини ўн йил давомида руҳлантириб, илҳомлантириб келди.

Шу давр ичида анчагина амалий, ташкилий, ижодий ишлар қилинди. Ҳиндистон, Покистон, Япония, Цейлон, Жазоир, Куба, Судан каби ўнлаб мамлакатларда тараққийпарвар ёзувчиларнинг союзлари, уюшмалари тузилди. Кўпгина ерларда нашриёт ишлари йўлга қўйилди, адабий журналлар чиқа бошлади, таржимачиликка эътибор кучайди.

Жаҳонда социализм машъали, озод инсониятнинг таянчи, қудратли Советлар мамлакати бу соҳада ҳам намуна бўлди, Осиё ва Африка, Латин Америкасидаги ўнлаб ёш адабиётларни қўллаб-қувватлади, халқ ичидан чиққан тараққийпарвар ёзувчиларга мададкор бўлди.

Икки қитъа ёзувчилар ҳаракати катта, мураккаб йўлни босиб ўтди. Тошкентдан кейин Қоҳира ва Байрутда навбатдаги конференциялар ўтказилди. Москва, Тошкент, Боку, Коломбо, Токио, Жакарта, Қоҳирада йиғилишлар, сессиялар, семинарлар бўлди. Қоҳирада «Осиё ваАфрика адабиёти» журнали чиқа бошлади.

Айни вақтда, Хитойнинг ҳозирги раҳбарлари олиб бораётган бузғунчилик сиёсати оқибатида анчагина қийинчиликлар ҳам юз берди. Чунончи, Хитойда кўпгина таниқли ёзувчилар таъқиб этилди, қувғин қилинди, қамоққа ташланди, жазога тортилди ва бунинг натижасида улар Осиё ва Африка ёзувчилар ҳаракатига иштирок қилиш имкониятидан маҳрум этилди. Бунинг устига, Хитой сиёсатдонлари ҳар ер, ҳар қадамда ёзувчилар бирлигини бузишга тинмай уриндилар ва ҳозир ҳам уринмоқдалар.

Софдил ёзувчи ўз халқининг виждонидир. Давр ёзувчининг зиммасига катта масъулият юклайди. Ёзувчи халқ ҳаёти, кураши, меҳнатини ўз асарларида ҳаққоний акс эттириши, замондошларининг эзгу-умидларини куйлаши, озодлик, тинчлик, қардошлик ғояларини тараннум этиши зарур. Бугун бошланадиган Симпозиум кун тартибидаги масала шу мақсадга тўла мувофиқдир.

Меҳмонларининг кўпчилигини ўз адабиётларининг байроқдорлари, деса бўлади! Ҳиндистон ёзувчилари Мулк Раж Ананд, Сажжод Зоҳир, Санкара Курун, Гопал Холдор, Бирлашган Араб Республикаси ёзувчилари Юсуф ас-Сибоий, Абдураҳмон аш-Шарқавий, Салоҳ Абдул Собир, япон ёзувчиси Иосие Хотта, Непал ёзувчиси Бал Кришна Сама, Ливан ёзувчилари Хусайн Мурувве, Суҳайл Идрис, афғон шоири Халилулло Халилий, Покистон шоири Файз Аҳмад Файз, Сенегал шоири Жан Брнер ва бошқалар ўз мамлакатларидагина эмас, балки бутун Шарқда маълум ва машҳурдирлар.

Симпозиум ишида социалистик мамлакатлар — Болгария, Венгрия, ГДР, КХДР, ВДР, Польша, Руминия, Монголия ва Куба ёзувчиларининг иштирок этиши совет адабиётимиз учун ғоят қувончли воқеадир.

Шу кунларда китобхонларимиз машҳур Америка ёзувчиси Уильям Стайрон, Австралия ҳикоянависи Фрэнк Харди, Швеция адиби Пер Вестберг, Чили ёзувчиси Франсиско Колоане, Парагвай ёзувчиси Феликс Хименес Гомес, Бельгия ёзувчиси Нованне Стерн, Греция ёзувчиси Костас Кодзиас сингари машҳур кишилар билан учрашишга муяссар бўладилар.

Симпозиум кунларида бир қанча муҳим воқеаларнинг гувоҳи бўламиз.

Аввало, Алишер Навоий номидаги ўзбек Давлат опера ва балет Катта театрида Тошкент конференциясининг ўн йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш ўтказилади. Санъат саройида қаҳрамон Вьетнам халқи билан бирдамлик митинги бўлади. Шу ерда энг яхши чет эл ва совет шоирлари иштирокида интернационал поэзия кечаси ҳам бўлади. Алишер Навоий номидаги Давлат халқ кутубхонасида китобхонлар севимли ёзувчилари билан учрашадилар.

Меҳмонлар Самарқандга бориб, Алишер Навоийга бағишланган илмий сессияга қатнашадилар.

Навоийнинг 525 йиллигига бағишлаб Тошкентда ўтказиладиган тантанали кеча-барча учрашувларнинг гўзал якуни бўлади.

Тошкентликлар, бутун республикамиз меҳнаткашлари кеча меҳмонларнинг катта бир гуруҳини шод-хуррамлик билан кутиб олдилар. Уларнинг бир қисми бизга кўпдан таниш, юртимизга бир ва бир неча марталаб келган эски дўстларимиз. Меҳмонларнинг аксарияти билан эса энди танишамиз.

«Дўст—дил уйининг ойинаси», деган ажойиб ҳикмат бор. Дил уйида ойина қанча кўп бўлса, у шунча равшан тортади. Дўстларимиз кўпая берсинлар, дилларимиз нур-зиёга тўла берсин!

Дунёда одам учун шодликлар кўп. Булар орасида энг улкан қувонч — чин инсоний дўстликдир. Дўстлик пўлатдан ҳам мустаҳкамроқ, тоғлардан ҳам юксакроқ, қуёшдан ҳам ёрқинроқ, денгизлардан мўлроқ поёнсиз кучдир.

Айниқса, бизнинг улуғ замонда, озод халқлар империализмга, колониализмга ва неоколониализмга қарши мардона кураш олиб бораётган масъулиятли даврда бирлик, бирдамлик, интернационал қардошлик одамзод қўлида енгилмас қудратдир.

Шу сабабдан ҳам бирлик ва дўстлик байроғи остида равнақ топаётган Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари ҳаракатига эрксевар, тинчликпарвар халқлар зўр умид боғламоқдалар. Шу сабабдан ҳам Тошкентдаги ижодий учрашувлар муҳим халқаро аҳамият касб этмоқда.

Бу ардоқли учрашувларнинг катта самаралар беришига шак-шубҳа йўқ.

Тошкентдаги анжуман маданиятлар, адабиётлар яшнашига, одамзод бахт-саодатига хизмат қилади.

МАҚСАДИМИЗ—40 ЦЕНТНЕР

Бизнинг звеномиз деҳқонлари пахта ҳосилдорлигини йил сайин оширишга муваффақ бўлмоқдалар. Айниқса юбилей йилида пландагига нисбатан анча кўп ҳосил етиштирдик.

Бу йилги мақсадимиз тағин ҳам катта. Пахтакорларимиз 44 гектар ерининг ҳар гектаридан пландаги 27 центнер ўрнига 40 центнердан ҳосил кўтаришга сўз беришган.

Далаларимизда етиштирилган ҳосил юксак мажбуриятимизни тўла қоплай олади. Йиғим-терим кампаниясини катта тайёргарлик билан кутиб олдик. Колхозимизда, жумладан бизнинг звеномизда пахтанинг асосий қисми фақат машиналар билан йиғиштириб олинади.

Шунинг учун ҳам машина теримига пухта ҳозирландик. Ғўза дефолиациясини районимиздаги бошқа хўжаликларга нисбатан анча илгари тугалладик. Препаратлар экинга яхши таъсир қилди. Ғўза барглари тез орада батамом тўкилабошлади. Шунинг учун ҳам машина теримини областда энг биринчилар қатори бошлаб юборишга муваффақ бўлдик.

Шу кунларда звеномиз далаларида иш қизғин боряпти. Бир ёқда менинг ўзим «зангори кема»ни бошқаряпман, бир ёқда бизга кўмаклашиш учун ўтган қўшни звено бошлиғи Ахед Қўнитоев ўз машинаси билан пахта теряпти. Унинг звеносида пахталар қийғос очилгач, мен ҳам ёрдамга ўтаман. Мана шундай ҳамкорлик билан ишлаш суръатга суръат қўшади.

Бу йил кам деганда 110 тонна пахта термоқчиман. Ҳозирнинг ўзидаёқ хирмонга ҳар куни 3,5—4 тоннадан пахта тўкаяпман. Звеномиз аъзолари йиллик планни узоғи билан 20—25 иш кунида бажаришга аҳд қилишган. Шу аҳдимизнинг устидан албатта чиқамиз.

Т. ШОЕВ,

Оққўрғон районидаги Ҳамза номли колхознинг механизатор-звено бошлиғи.

БИРДАМЛИК РУҲИ

ТОШКЕНТ ОСИЁ ВА АФРИКА ЁЗУВЧИЛАРИНИ КУТИБ ОЛМОҚДА

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг Тошкентда ўтказиладиган янги учрашуви арафасида, 19 сентябрь куни республика абадиёт ва санъат арбоблари, жамоатчиликнинг жуда кўп вакиллари Ўзбекистон пойтахтининг аэропортига тўпландилар. Аэровокзал биноси тепасида Совет Иттифоқи билан Ўзбекистон ССРнинг давлат байроқлари ҳилпираб турар эди. Бу байроқларнинг ёнига икки қитъа адиблари симпозиумида қатнашмоқ учун Тошкентга келаётган азиз меҳмонлар шарафига самимий сўзлар ёзилган транспарантлар ўрнатилган.

Кутиб олувчилар орасида — Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари билан алоқа қилувчи совет комитетининг раиси С. О. Азимов, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси Ҳ. А. Асомов, республика ижодий союзларининг раҳбарлари бор эди.

Тошкентга келган кўпгина ёзувчиларнинг номлари бутун дунёга машҳур. Улар ўз маҳоратлари ва талантлари туфайли, тинчлик ва тараққиёт манфаатлари йўлидаги катта ва самарали фаолиятлари туфайли шуҳрат қозонганлар. Таниқли совет ёзувчилари тинчлик учун актив курашчилар, Африка—Осиё бирдамлиги ҳаракатининг актив иштирокчилари икки қитъа мамлакатлари ёзувчилари ва бошқа чет эл адабиётлари намояндалари билан бирга Тошкентга келдилар.

С. О. Азимов меҳмонларни самимий табриклади. Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари уюшмасининг бош секретари Юсуф Алсибоий жавоб нутқи сўзлади. (ЎзТАГ).

МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Тошкент — жаҳон матбуотининг эътиборини ўзига тортаётган шонли воқеа арафасида турибди. Ўзбекистон пойтахтида Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг катта анжумани бошланмоқда. Бу анжуман икки қитъа адибларининг тарихий Тошкент конференцияси бўлиб ўтган куннинг ўн йиллиги шарафига ўтказилмоқда.

19 сентябрь кечқурун Тошкентда бўлажак халқаро анжуманга бағишланиб матбуот конференцияси ўтказилди.

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари билан алоқа қилувчи совет комитетининг раиси С. О. Азимов журналистлар ҳузурида гапириб, бундай деди: Осиё ва Африка ёзувчиларининг Тошкентда ўтказилган биринчи конференцияси ўн йиллигига бағишланган «Адабиёт ва ҳозирги дунё» мавзуидаги симпозиумда элликдан ортиқ мамлакатнинг таниқли адиблари қатнашади. Симпозиумда Россия Федерацияси, Украина, Белоруссия, Қозоғистон, Грузия, Озарбайжон, Литва, Молдавия, Латвия, Қирғизистон, Тожикистон, Арманистон, Туркманистон, Эстония ёзувчиларининг делегациялари ва совет адабиётлари кўп миллатли онласининг бошқа намояндалари қатнашмоқдалар.

С. О. Азимов журналистларни учрашувлар программаси билан батафсил таништирди. Совет ва чет эл адиблари симпозиумнинг ўзидагина қатнашиб қолмай, шу билан бирга ўзбек адабиётининг асосчиси Алишер Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги шарафига ўтказиладиган тантаналарда ҳам иштирок этадилар. Улар Тошкент ҳаёти билан танишадилар, Самарқандга бориб келадилар.

С. О. Азимов «Адабиёт ва ҳозирги дунё» мавзуидаги симпозиум Африка-Осиё мамлакатлари ёзувчиларининг ҳамдўстлигини янада мустаҳкамлашга ўз ҳиссасини қўшади, деб умид билдирди. Эрксевар Африка-Осиё адабиётининг энг яхши намояндалари, Европа, Америка ва Австралия адабиётларининг вакиллари қатнашадиган Тошкентдаги маданият усталарининг янги анжумани ёзувчилар ҳамдўстлигини ривожлантиришда муҳим босқич бўлади.

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари уюшмасининг бош секретари Юсуф Алсибоий, СССР Ёзувчилар Союзининг секретарлари В. М. Озеров ва Б. С. Рюриков журналистлар олдида нутқ сўзладилар. (ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ҒЎЗАЛАРНИ ДЕФОЛИАЦИЯ ҚИЛИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 19 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Дефолиация қилинган майдон	Мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида
Оққўрғон	43214	100,5
Ўрта Чирчиқ	30658	90,2
Бўка	44553	87,4
Юқори Чирчиқ	6016	77,1
Бекобод	19188	68,5
Янгийўл	20277	57,9
Оржоникидзе	500	41,6
Область бўйича:	164406	82,2

РЕДАКТОРЛАР СЕМИНАРИ

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Олий партия мактабида республика, ўлка ва область партия газеталари, шунингдек округларнинг ҳарбий газеталари редакторларининг ойлик курси 16 сентябрда иш бошлади.

Курс қатнашчилари КПСС тарихи ва сиёсати, марксизм-ленинизм фалсафаси, илмий коммунизм, ҳозирги замон капитализми ва социализмининг экономикаси, партия қурилиши в[illegible]деология ишининг энг актуал [illegible]облемаларига доир лекция ва докладлар тинглайдилар. Совет журналистикасининг назарияси ва практикасига алоҳида эътибор берилади.

ЮБИЛЕЙ МАВСУМИ—ЯНГИ САҲНАДА

19 сентябрь куни Ҳамза номидаги ўзбек академик драма театри ўзбек халқининг бошқа бир улуғ фарзанди Алишер Навоий номи билан юритилувчи магистралда қад кўтарган бинога кўчиб чиқди. Замонавий архитектура услуби билан халқ меъморчилиги бир-бирига уйғунлаштириб юборилган унинг янги уйи ҳамиша катта санъат маконига чорловчи ва дилларни тўлқинлантирувчи чироқлар билан чароғон бўлди.

Ҳамза номли театр аҳлини қўшолоқ байрами — янги бинога кўчиш ва эллигинчи юбилей мавсумнинг бошланиши билан муборакбод қилмоқ учун Тошкент жамоатчилигининг вакиллари театрга келдилар. Томоша залида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюро аъзолари И. Г. Анисимкин, В. Г. Ломоносов, Е. С. Насриддинова, Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюро аъзолигига кандидат М. Т. Турсунов ўртоқлар ҳозир бўлдилар.

Театр артистлари ва бинокорлар саҳнага чиққанларида залдагилар уларни қарсаклар билан кутиб оладилар. Архитекторлар, бинокорлар, амалий санъат усталарининг санъати билан бунёдга келган бино саҳна усталарининг қўлига топширилади.

Ўзбекистон ССР Маданият министри В. И. Зоҳидов театр коллективини янги бино билан ва юбилей мавсуми бошланганлиги билан қутлайди. Ҳамза, Уйғур, А. Ҳидоятовнинг дўсти Ўзбекистон ССР халқ артисти С. Олимов ажойиб санъат саройи яратиб берганликлари учун ижодкор ҳамкасблари номидан бинокорларга ташаккур билдириб, уларга эсдалик совға тақдим этади.

...Театр пардаси очилади. Саҳнада революция шоири Ҳамзанинг классик пьесаси «Бой ила хизматчи» қаҳрамонлари пайдо бўлади. Ҳамза номли театр янги бинода ўзининг юбилей мавсумини бошлаб юборди.

Театрларимизнинг оқсоқолига оқ йўл тилаймиз! (ЎзТАГ).

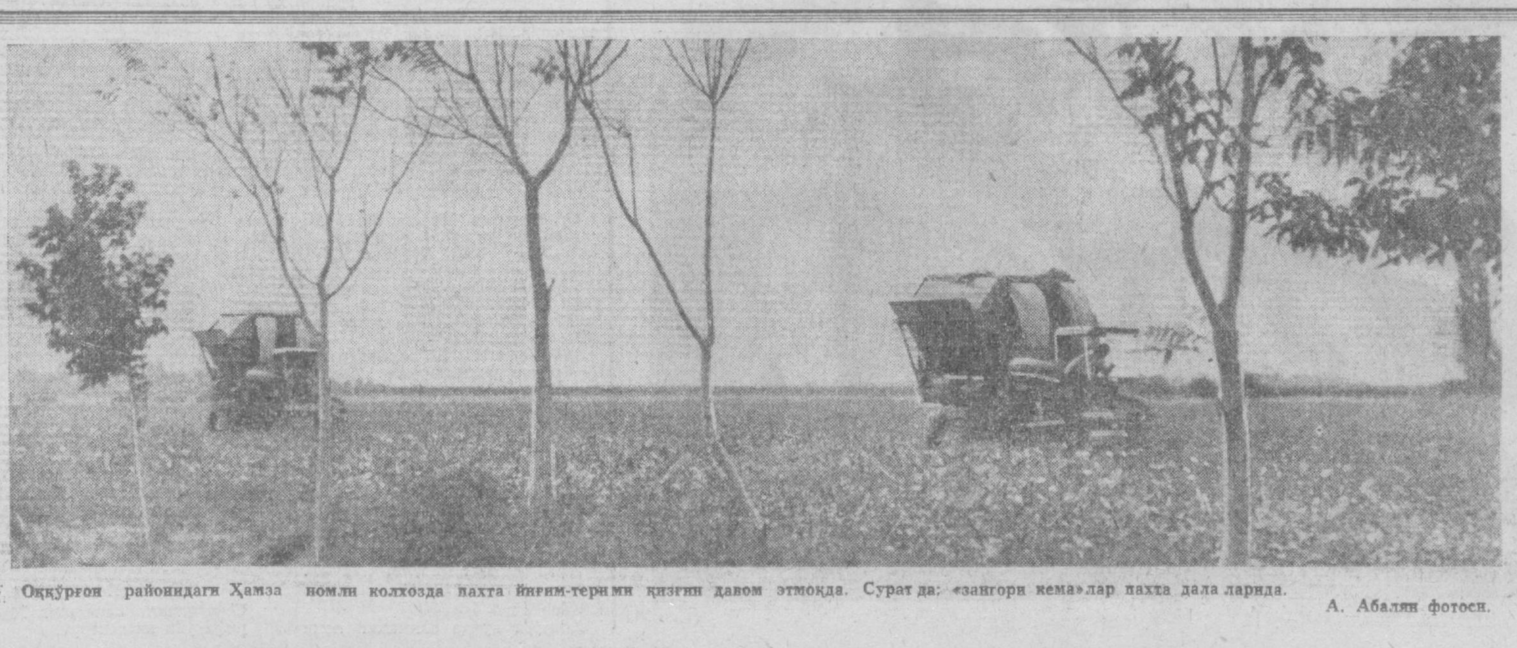

Оққўрғон районидаги Ҳамза номли колхозда пахта йиғим-терими қизғин давом этмоқда. Суратда: «зангори кема»лар пахта далаларида.

А. Абалян фотоси.

356.000 тонна пахта учун

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 19 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Пахта тайёрлаш		Машина терими	
	Бир кунда	Мавсум бошидан бери	Бир кунда	Мавсум бошидан бери
Бекобод	0,63	4,12	0,31	1,44
Янгийўл	0,63	3,82	0,08	0,29
Бўка	0,80	1,88	0,60	0,91
Оққўрғон	0,46	0,83	0,52	0,99
Юқори Чирчиқ	0,30	0,54	0,16	0,16
Ўрта Чирчиқ	0,12	0,20	0,03	0,03
Оржоникидзе	—	—	—	—
Область бўйича	0,52	1,95	0,34	0,72

РЕВОЛЮЦИЯ ФАРЗАНДЛАРИ

26 БОКУ КОМИССАРИ ЎЛИМИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА

Улар йигирма олти киши эди. Озарбайжонда Советлар байроғини баланд кўтарган бу йигирма олти жасур большевик улуғ мақсад йўлида ҳеч нарсадан қайтмади, ўлимга ҳам тик қаради, сўнгги нафасигача революция, коммунизм ишига содиқ қолди.

Уларни зим-зиё тунда чўлга олиб кетишди. Махбуслар Перевал ва Ақчақуйма бекатлари оралиғидаги ялангликка олиб келингач, эсерлар шармандали жиноятга қўл уришди. Боку Коммунаси комиссарларига қарата милтиқлардан бараварига ўқ узила бошланди.

— Биз коммунизм йўлида ўлаётирмиз! Яшасин коммунизм!

Боку комиссарларининг ўлим олдидаги сўнгги хитоби шу бўлди. Бу оташин сўзлар зулмат пардасини парчалаб, узоқ-узоқларда акс садо берди, келгуси наслларни озодлик курашига даъват этувчи ҳаётбахш чақириқ мисоли баралла янграб турди.

Йигирма олти мард курашчи империализмнинг қонхўр малайлари қўлида ана шундай ҳалок бўлди. Аксилинқилобчилар бу билан гўё Совет ҳукуматидан ўч олгандек бўлдилар. Аммо революция фидойиларининг улуғ ишини бошқа кишилар давом эттирдилар. Комиссарларнинг номи эса Боку пролетариати ва большевистик ташкилоти тарихига зарҳал ҳарфлар билан абадий ёзиб қўйилди...

Ўша бўронли йилларда большевиклар қийин шароитда ишлашга мажбур эдилар. Улуғ Октябрь инқилобининг тўлқинлари зарбидан Россиянинг чекка ўлкаларида ҳам ҳукмрон синфлар ич-ичидан дарз кетди. Озарбайжон революциясининг бешиги — Бокуда, Закавказьеда биринчи бўлиб Советлар байроғи ҳилпиради.

Тарихий ўн еттинчи йилнинг 13 ноябрида бу ерда Советлар ҳокимияти эълон қилиниб, Боку коммунаси тузилди. 1918 йилнинг 25 апрелида эса Озарбайжонда пролетариат диктатурасининг органи бўлган Боку Халқ Комиссарлари Совети ташкил этилди.

Боку Совнаркоми партия кўрсатмаларини бажара бориб, ўлкада қатор социалистик тадбирларни амалга оширди. Банклар, нефть конлари, савдо флоти национализация қилинди. Беклар ва хонларга қарашли ерлар, мулклар мусодара этилди, саккиз соатлик иш куни белгиланди, Совет давлат аппарати ташкил топди. Бироқ, жон талвасасида қолган ички контрреволюцион кучлар империалистик дунё мададига таяниб Советларга қарши ҳар томонлама ҳамла қилаётган эди.

Инглиз қўшинлари ёш Совет Россиясига қарши қуролли интервенцияни авж олдириб юборди. Улар 1918 йилнинг 4 августида Бокуни ишғол қилдилар. Рўй берган аҳволни муҳокама қилган большевиклар конференцияси совет отрядларини зудлик билан Астраханга кўчириш, у ерда янги куч тўплаб Бокуга қайтиб келишга қарор қилди.

Совет отрядлари йўлда денгиз қароқчилари — контрреволюцион кайфиятдаги ҳарбий кемаларга дуч келди. Душман совет отрядларини Бокуга қайтишга мажбур этди. Қайтиб келган 35 совет ходими қамоққа ташланди. Улар орасида Боку Халқ Комиссарлари Совети раиси, Компартия Марказкоми аъзоси, Совет ҳукуматининг Кавказдаги ишлар бўйича фавқулодда комиссари С. Г. Шаумян, Боку Совнаркоми губерна комиссари М. А. Азизбеков, ички ишлар халқ комиссари, Боку Совети раиси П. А. Жапаридзе, халқ комиссарлари И. Т. Фиолетов, Г. Н. Корганов, Я. Д. Зевин, М. Г. Везиров ва Боку коммунасининг бошқа раҳбарлари бор эди.

Контрреволюцион ҳукумат Боку комиссарларини ҳарбийдала судига берганлигини эълон қилди. Бироқ бу режа амалга ошмай қолди. Турк қўшинлари ҳужумни кучайтириб юборган эди. 14 сентябрь кечаси инглиз қўшинлари ва контрреволюцион ҳукумат раҳбарлари Боку комиссарларини атайлаб турмада қолдириб, шаҳардан қочиб кетишди. Озодликда юрган бир группа большевиклар ўз дўстларини зўр қийинчиликлар билан турмадан қутқаришга муваффақ бўлишди.

Боку комиссарлари партизан отрядларига қўшилиб, «Туркман» пароходида яна Астрахань томон йўл олдилар. Бироқ, кема инглиз офицерлари тазйиқи остида Красноводскка ҳайдаб кетилди. Бу пайтда Красноводск Англия босқинчилари ва маҳаллий эсерлар ҳукумати қўлида эди. Комиссарлар яна қамоққа олинди.

Англия ҳарбий миссияси ва эсер ҳукуматининг Боку комиссарларини отиш ҳақидаги ҳукми 1918 йилнинг 20 сентябрига ўтар кечаси яширин суратда ижро этилди.

В. И. Ленин Боку коммунаси қаҳрамонларининг ўлдирилганини эшитиб, ғоят қайғу чекди. Доҳий ноябрь ойида кўзга кўринган давлат арбоби, кекса большевик Д. Х. Буниатзода билан бўлган суҳбатда бундай деган эди: «Ўртоқ Степан бошлиқ йигирма олти комиссарнинг ўлими биз бошлаган ишни асло тўхтата олмайди. Янги куч тўплаб ишчилар ва деҳқонларни озодликка чиқариш учун курашни давом эттиришимиз керак».

Йигирма олти Боку комиссарининг қутлуғ қони беҳуда кетгани йўқ. Уларнинг жасорати янги авлодни курашга илҳомлантирди. Боку большевиклари қабиҳ жиноятга жавобан Коммунистик партия сафларини янада мустаҳкамладилар ва озодлик курашини давом эттирдилар.

1920 йилнинг 28 апрелида Озарбайжонда Совет ҳокимиятининг Қизил байроғи яна ҳилпирай бошлади. Ўша йили 8 сентябрь куни Бокудаги озодлик майдонида қаҳрамонларни зўр ҳурмат-эҳтиром билан қайта дафн этишди. Бу майдон ҳозир Йигирма олти Боку комиссари номи билан аталади. 1958 йилда майдонда мард курашчилар сиймоси гавдалантирилган улкан ёдгорлик — монумент ўрнатилди.

Бугун барча совет халқи озодлик йўлида жонини фидо қилган йигирма олти Боку комиссарининг номини яна бир бор чуқур таъзим ила тилга олмоқда. Улар мерос қилиб қолдирган қаҳрамонлик саҳифаларини такрор-такрор ўқиб, ёдламоқда.

Йигирма олти комиссарнинг порлоқ сиймоси революция ва коммунизм ишига чексиз садоқат рамзи сифатида авлодлар қалбидан абадий ўрин олган.

Т. МИРҲОДИЕВ.

НАВОИЙ МУЗИКАДА

Ўзбек шеъриятининг буюк даҳоси Алишер Навоийнинг бой ижодиёти санъаткорлар учун ҳам илҳом манбаи бўлиб хизмат қилмоқда. Ўзбекистон композиторларининг буюк шоир асарларига басталаган музикалари, қўшиқ ва романслари завқ билан тингланади.

Ўзбекистон Давлат филармониясининг ижодий коллективлари Алишер Навоий юбилейига тайёргарлик кўриб, концерт программаларини турли хил янги асарлар билан бойитдилар. Филармониянинг оркестри ҳам, ансамбли ҳам, солистлари ҳам юбилейга арзигулик ижодий армуғонлар ҳозирлашди.

Ўзбек композиторларининг Навоий шеърлари билан айтиладиган янги қўшиқ ва романслари оркестр ва ансамбллар репертуаридан кенг ўрин олди.

Атоқли композитор Г. Мушель шоир достонлари асосида ёзган иккинчи симфониясини филармонияга топширди. Мутал Бурҳонов ёш шоир Абдулла Орипов билан ҳамкорликда «Навоий хотираси» деган қасида ёзиб тугатди. Бу асар хор ва симфоник оркестр томонидан ижро этилади.

БЎСТОНЛИҚ ОЙНАСИ

Оржоникидзе районидаги ойна заводи коллективи қўлидан чиқаётган маҳсулотлар республикамиз, айниқса Тошкент қурилишларида кўплаб фойдаланиляпти, унга талаб тўхтовсиз ортяпти.

Шуни ҳисобга олган ойнасозлар ички резервларни қидириб топиш, маҳсулот тайёрлашни кўпайтиришга ёрдам берадиган имкониятлардан кенг фойдаланишга ҳаракат қилмоқдалар.

Шундай тадбирлар кўрилаётгани учун ойна ишлаб чиқариш топшириқларини бажаришда қувончли натижаларга эришиляпти. Ўтган саккиз ой мобайнида пландагидан ташқари 42 минг квадрат метр дераза ойнаси тайёрланди, қурилишларга етказиб берилди. Ҳозир ҳар бир ишчи ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 9,5 процент кўп маҳсулот бермоқда.

Шу кунларда ойнасозлар доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб тортиқлар билан кутиб олиш мақсадида фидокорона ишламоқдалар.

МАРДУ — МАЙДОНЛАР

Кран бир маромда гувиллайди. Қурувчиларнинг қаҳ-қаҳаси бульдозернинг шовқини билан уланиб кетади.

Пойтахтимизнинг Дзержинский кўчасида янги бино қуриляпти. — Бу бино Тошкент область ижроия комитетига мўлжалланмоқда, — дейди 11 Висотстрой тресги, 69-қурилиш бошқармаси участка бошлиғи Қ. Маҳмудов. — Ҳозир бинонинг подвалини монтаж қиляпмиз, — деди у сўзида давом этиб, — бу ерда улкан холодильник станцияси ҳам бўлади. Бино 9 қаватли бўлиб, замонавий усулда қурилади.

Биз қурилиш ҳавозасини айланиб, марду-майдонлар ишини кузатдик. Орол Тожиев, Саттор Юсупов, Комил Кўчаров, Г. Арутянц, Л. Константин сингари қурувчи ва юкчилар алоҳида фидокорлик кўрсатяптилар. Ўтган икки квартал плани 105 процентдан адо этилди.

Э ҲАСАНОВ.

ҚУРУВЧИЛАР МАДАДКОРИ

Бу коллективни қурувчилар мададкори дейишади. Ҳақиқатан ҳам шундай, корхона ишчи-хизматчилари жуда хайрли вазифани бажармоқдалар. Уларнинг фидокорона меҳнати билан ишлаб чиқарилаётган турли-туман темир-бетон конструкциялари ва деталлари областимизнинг жуда кўп қурилишларида фойдаланиляпти. Уларнинг кўпчилиги рангли металлургия маркази —Олмалиқда қурилиш ишларини олиб бораётган бинокорлар учун жуда қўл келмоқда.

«Алмаликсвинецстрой» трестига қарашли бу темир-бетон конструкциялари заводининг коллективи ўз зиммасидаги вазифани сидқидилдан бажаряпти. Қурилиш ташкилотларининг барча буюртмаларини ўз вақтида ва сифатли қилиб тайёрлаб беришга интилмоқда. Шу туфайли ҳам давлат планлари доим зиёдаси билан бажариляпти. Буни коллективнинг шу йилнинг саккиз ойи ичидаги меҳнати самараси ҳам яққол кўрсатади.

Заводда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш саккиз ойлик топшириғи белгиланганидан 10 процентча орттириб адо этилди. Маҳсулот таннархини камайтириш, материаллар ва хомашёларни тежаб қолишда ҳам дуруст ютуқлар қўлга киритилди. Меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 6,7 процент ортди. Шаҳарнинг пешқадам корхоналаридан бири бўлган бу завод коллективи қўлга киритилган ютуқларни янада мустаҳкамлаш, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини каттакатта тортиқлар билан кутиб олиш учун социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтармоқда.

М. МУХАМЕДОВ.

Оҳангарон кўмир разрезининг азамат working кончилари қувончли ютуқларни қўлга киритишмоқда. Корхонада В. И. Ленин туғилган кунни меҳнат ғалабалари билан кутиб олиш учун социалистик мусобақа кенг қулоч ёйяпти. Кончилар шу вақтгача пландан ташқари 50 минг тоннага яқин кўмир қазиб чиқаришди. Суратда: разрезнинг илғор машинистларидан Д. Кожевников. Қ. Розиқов фотоси, (ЎзТАГ).

РУЛДА САЛ КАМ ҚИРҚ ЙИЛ

Комбинатда Хусанжон акани «отахон шофер» деб аташади. Х. Жалилов шоферлик қила бошлаганига сал кам қирқ йил бўлди. У шу даврда қанчадан-қанча юкларни манзилга элтиб қўйди, кишиларнинг ҳожатини чиқарди. Агар у босиб ўтган йўлни ҳисоблайдиган бўлсангиз, ер экваторига бир неча бор белбоғ бўлади.

Хусан ака меҳнат қилаётган 1-таксомотор парки коллективи уни беҳад ҳурмат қилади, ёшлар унга ҳавас билан қарашади, маслаҳат сўрашади.

Х. Жалилов кўплаб ёнилғи тежаб қолади, ойлик планларини муттасил ошириб бажармоқда. Парк маъмурияти унинг ҳалол хизматларини муносиб тақдирлаб совғалар ва ёрлиқлар билан мукофотлаган.

А. КАТТАЕВ.

ЯНГИ МАССИВДА

Калинин районида «Янгиобод» массиви бунёд этилмоқда.

Массив қисқа вақт ичида ободонлаштирилди. Бу ерда озиқ-овқат, саноат моллари билан савдо қилувчи магазинлар, маданий-маиший хизмат кўрсатиш объектлари қурилди, колхоз бозори ташкил этилди.

Массивда шу йил фойдаланишга топширилган, минг ўқувчини ўз қучоғига олган мактаб биноси ҳам меҳнаткашлар қувончига қувонч қўшди. Мактаб 35 хонадан иборат бўлиб, шундан 24 таси ўқув хонасидир. Қолганлари эса физика, химия кабинетлари ва бошқалардир.

Х. САМАТОВ.

ҚАРДОШЛАР ҲАДЯСИ

Соат миллари 19 дан 20 минут ўтганини кўрсатиб турибди.

Қурилишда иш тугаганига бир соатдан ошди. Куни бўйи бинокорлар оғирини енгил қилган кўтарма ва минорали кранлар қуёшнинг сўнгги нурларида жилваланади. Ҳаммаёқ жимжит.

Прораб А. Зус хонасида эса иш тўхтаганича йўқ. Ўндан ортиқ киши ниманидир муҳокама қилмоқда. Ниҳоят, планёрка тугади. Прораб ва унинг ҳамкасб дўстлари хонадан чиқиб, қурилиш объектига йўл олишди. Бу ерда ҳар бир бригада раҳбари эртага бажариладиган ишлар ҳақида прорабга маълумот берди.

Ўртоқ А. Зус билан учрашиб, қурилиш пешқадамлари ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилдик. У биз билан суҳбатлашаркан, машъалларимиз ишини эртага ўз кўзингиз билан кўришингиз мумкин, деб қўшиб қўйди.

Эртаси, у айтганидек, бинокорлар билан бирма-бир танишиб, уларнинг жасоратига тан бердик.

Мана, шулардан бири—Николай Елец қарийб ўн йилдан бери қурилиш майдонида тер тўкмоқда. Ўрта мактабни тамомлаб ҳеч иккиланмай қурилишга ишга кирган экан, ҳозир бўёқчилар бригадасига бошлиқ. Унинг бригадасида 33 азамат бор. Улар биноларни тез-у, соз пардоздан чиқариш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Янги уйларни қуришда В. Гончаренко бошлиқ сувоқчилар бригадаси, П. Шмидт раҳбарлигидаги дурадгорлар бригадаси ва участка бошлиғи Вадим Рабинович раҳбарлигидаги электриклар ҳам самарали меҳнат қилмоқдалар.

«Марказ-4» микрорайони ёнида бир харита бор. Бу ерда Новокузнецк шаҳри бинокорлари ўтган икки йил мобайнида Чилонзор массивида 200 хонадон учун турар-жой биноларини бунёд этдилар. Шу йилнинг охиригача эса 144 оила учун турар-жой биноларини қуриб беришлари керак.

«Марказ-4» микрорайонида Новокузнецк шаҳри вакиллари қаторида Пермь, Саратов, Воронеж шаҳри бинокорлари ҳам елкама-елка туриб ишлаяптилар. Улар қурилиш суръатини кун сайин ошириб, биноларни

ҚУРИЛИШДАН РЕПОРТАЖ

РСФСР бинокорларининг уй-жой қуриб бериш юзасидан олган аҳдлари кўрсатилган.

Новокузнецк бинокорлари тўртта бинони янги йилгача фойдаланишга топширадилар. Улар РСФСР қурилиш ташкилотлари ўртасидаги мусобақада шу йилнинг иккинчи ва учинчи кварталларида ғолиб чиқиб, кўчма Қизил байроқни қўлга киритдилар.

200 ва 144 квартира... Айтишга осон. Уларни муддатида қуриб фойдаланишга топширмоқ учун бунёдкорларнинг озмунча қалб қўри, билак кучи сарфланади дейсизми?!

муддатидан илгари давлат комиссияси ихтиёрига топшириш мақсадида меҳнат қилишяпти.

— Бу ерда асосан 9 қаватли бинолар қад кўтаради, —дейди ўртоқ А. Зус. —Новокузнецклик бунёдкорлар ана шундай тўртта турар-жойни қуришяпти. Сентябрь арафасида тошкентлик ўқувчиларни ҳам хурсанд этдик.

Новокузнецк бинокорлари 1966 йил ёзидан бери кўпгина турар-жой бинолари, 1280 ўқувчига мўлжалланган мактаб ва турли бошқа объектларни қуриб беришди. Юксак дид билан бунёд этилаётган, барча қулайликларга эга бўлган бу иморатлар давлат комиссияси томонидан «аъло» ва «яхши» баҳоланаяпти.

Яқинда бу ерда яна 964 ўқувчига мўлжалланган мактаб биноси фойдаланишга топширилди. Новокузнецкдан келтирилган парта, стол, стул ва бошқа мебеллар ўзининг чиройлилиги, нафислиги билан дилингизни хушнуд этади. Ўқувчилар учун 160 ўринли ошхона ва буфет бор. Дурадгорлик ва бошқа устахоналар зарур асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Мактабда 24 та синф бор. Кимё, физика, математика кабинетлари, спорт зали, кинофильмлар кўрсатиладиган зал ўқувчилар хизматида. Хуллас, собиқ Қашқар маҳалласи қайта бунёд этиляпти.

Ҳа, яқин келажакда бу ерда гўзал шаҳарча қад кўтаради. Муҳташам бинолар, замонавий мактаб, болалар комбинатлари, ҳордиқ чиқарадиган сўлим боғу, гулзорлар шаҳар ҳуснига ҳусн қўшиб, унинг ягона архитектура ансамблини ташкил этади. Айни кунларда «Марказ-4» ва «Марказ-5» микрорайонлари тезкорлик билан барпо этилмоқда.

Ҳ. СУЛТОНОВ,
Э. ТЎЛАГАНОВ.

ТЎЙХАТ ЎРНИДА

ЯХШИЛИККА БАҒИШЛАНГАН УМР

Инсонга икки нарса қанот бағишлайди, — дейди халқимиз, — бири орзу бўлса, иккинчиси меҳнат. Бинобарин, ҳар бир киши ўз орзусига етмоқ учун тинмай изланса, меҳнат қилса, ўзи истаган чароғон йўлини топиб олади. Одилжон ака ҳам инсон саломатлиги йўлида меҳнат қилишни ўсмирлик чоғларидаёқ орзу қиларди. Шу орзу билан яшади, улғайди, ўқиди. 1935 йил олий маълумотли шифокор деган шарафли ном эгаси бўлди.

Ёш врач ўзининг илк бор қадамини Самарқанд областида қишлоқ меҳнаткашларига тиббий ёрдам кўрсатиш билан бошлади. Бу ерда икки йил ишлагандан сўнг унда тиббиёт фанини чуқур билишга зўр ҳавас уйғонди. Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш министрлиги Одил Шокировни аспирантурада ўқишга таклиф этганида, у бу таклифни зўр қувонч билан қарши олди.

О. Шокиров аспирантурада ўқиб юрган кезларида Улуғ Ватан уруши бошланди. У ҳам кўп қатори Ватан ҳимоясига отланди. Шифокор минглаб совет солдатларининг жароҳатига малҳам топиб ҳаётларини сақлаб қолди. 20 мингдан ортиқ операцияни моҳирлик билан бажарди. Унинг бу хизматлари қўмондонлик томонидан муносиб тақдирланди. Иккита «Қизил Юлдуз» ордени, «Прагани озод қилишда қатнашганлиги учун» ва бошқа олтита жанговар медаль кўкрагини безади.

Урушдан қайтгач, 500 ўринлик шифохонага у бош врач этиб тайинланди. Кейинчалик Ўзбекистон травматология ва ортопедия илмий-текшириш институтининг илмий ходими бўлиб ишлади.

1953 йилда медицина фанлари кандидати деган илмий даражани олишга муваффақ бўлди. Ёш олим бу билан чегараланиб, қолмай яна ўз соҳасини чуқур ўрганиш орзусида тинмай ижодий меҳнат қилди.

О. Шокиров Москва, Боку шаҳарларида чақирилган хирургларнинг XXIV, XXV XXVI ва XXVII съездларига Ўзбекистондан делегат бўлиб борди. Ортопедларнинг 1959 йили Берлинда бўлган спорт травматизми бўйича халқаро конгрессида фаол қатнашди.

1967 йил И. Б. Берлинер ва В. Волков раҳбарлигида Москвада «Мўмиё билан синган суякларни даволашда экспериментал клиник текширишлар» деган темада докторлик диссертациясини ёқлади. Унинг бу илмий иши медицина соҳасида жуда катта аҳамиятни касб этди. Олимнинг бу ижодий муваффақиятига мамлакатимизнинг олимларигина эмас, ҳатто чет эл олимлари ҳам юксак баҳо бердилар.

Олим бу тема устида кўп йил қунт билан ишлаб қатор тадқиқот ишлари олиб борди.

Ҳозирги кунда олимнинг номи Иттифоқимизга донғи кетган, десак янглишмаймиз. Ватанимизнинг кўпгина шаҳар ва қишлоқларидан унинг номига келаётган мактублар фикримизнинг далилидир.

Шифокорнинг жовонида Москва, Ленинград, Оренбург, Сахалин, Киев, Минск ва бошқа шаҳарлардан келган 2 мингдан ортиқ хат турибди.

Мана улардан айримлари:

«Ҳурматли профессор О. Шокиров! Берлинда бўлган ортопед—хирургларнинг халқаро симпозиумида қилган иккала докладингиз шу анжуман қатнашчиларининг диққатига сазовор бўлди. Айниқса мўмиё билан «Синган суякларни комплекс даволаш» деган темадаги докладингиз олимлар ўртасида катта қизиқиш уйғотди. Ишларингизга янада катта муваффақиятлар тилайман.

Салом билан, симпозиум қатнашчилари Совет группасининг раҳбари Е. П. Меженина».

Мана, бу хатни эса профессорнинг қўлида шифо топган бир аёл ёзган:

«Ҳурматли доктор. Мен қўлингизда даво топдим. Менга янгидан ҳаёт бердингиз. Сиз топган мўмиё ҳақиқатда ҳам синган суякларни даволашда энг ноёб дори экан. Бу дорини қабул қилмасдан олдин синган оёқларим қақшаб оғрир эди, уйқусизликдан толиқардим, меҳнат қилишдан маҳрум эдим. Ўзимни бемажол, мажруҳдек ҳис этардим. Эндиликда бу касалликдан ва оғриқ азобидан мутлақо мусаффо бўлдим. Дунё-дунё миннатдорман, доктор! Ҳурмат билан, салом йўллаб Ю. Туманова».

Олим меҳнат фаолияти даврида медицинага оид ўнга яқин брошюра ва 80 дан ортиқ илмий мақола ёзди, кўплаб шогирдлар тайёрлади.

Севимли ўзбек олими Одил ака Шокиров бугун олтмиш ёшга тўлади. Ҳурматли Одил акага узоқ умр, сиҳат-саломатлик, катта муваффақиятлар тилаймиз!

Т. МАМАСОЛИЕВ,
Республика санитария Маорифи уйи инспектори.

ҲАМИША ТАЙЁР

Чошгоҳ эди. Бирдан телефон жиринглаб қолди. Навбатчи трубкани олди. Ундан аёл кишининг «ёрдам беринг, ўт кетди, тез келинг!» деган сўзларини эшитди. Ўша заҳоти кнопкани босди. Ўт ўчирувчилар машинада жойларини эгаллаганларида, навбатчи шофёрга адресни тушунтирди.

Қизил машина катта тезликда ёрдамга шошилди. Кўп ўтмай Манжара кўчасидаги 8-уйга етиб келди. Ўт ўчирувчилар ёнғинни ўчириб, уй ичида қолган 4 яшар Ҳаммдулла ва 7 яшар Ҳайруллоларни олиб чиқишди. Ота-она эътиборсизлигидан фойдаланган болалар керосинкани ёқишган олов пардага, сўнг шипга урган.

Ленин районидаги 3-ўт ўчириш бўлинмаси аъзолари ҳамиша сергак. Улар хоҳ ярим кечаси, хоҳ кундузи ёрдамга тайёрлар. Ўт ўчирувчилардан Ш. Бойматов, Э. Турсунов, И. Калганов, Ў. Болтабоев, С. Сиддиқов, Ш Шораҳмедовлар «Аълочи ўт ўчирувчи» номини олишган.

Бўлинма аъзолари мана уч йилдирки, республика Жамоат тартибини сақлаш министрлигининг байроғини қўлда сақлаб келишяпти, бир неча ўт ўчирувчи «Жасорати учун» медали билан тақдирланган. Бўлинма командири капитан И. Исмоилов шу соҳада ўттиз йилдан бери ишлаб келяпти.

Ўт ўчирувчилар бўлинмаси аъзолари ўз постларида сергак туришибди.

С. ХУДОЙНАЗАРОВ.

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ «Ташавтомаш» заводида янги поток линияси ишга туширилди. Натижада янги «Тошкент» тракторларини ишлаб чиқариш кескин кўпайди. Суратда: илғор йиғувчи В. Скурляжин иш устида.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

Колхознинг янги чойхонаси.

„СЕЛЬСКАЯ ЖИЗНЬ" ГАЗЕТАСИНИНГ КЎРИК-КОНКУРСИГА

Марказий болалар боғчаси.

„ПРАВДА" ҚИШЛОҒИ ЧИРОЙ ОЧМОҚДА

ОРЖОНИКИДЗЕ РАЙОНИДАГИ „ПРАВДА" КОЛХОЗИ ЙИЛ САЙИН ГУЛЛАБ-ЯШНАМОҚДА

ҲАММА ҚОЙИЛ

УРУШДАН кейинги йиллар. Ҳали кўп одам шинель, гимнастеркасини ечмаган. Ярадор қўлини боғлаб, жароҳатланган оёғини осилтириб юрган кишилар тез-тез учраб туради. Бева қолган келинлар, фарзандидан жудо бўлган ота-оналар, отасиз қолган етимларнинг кўз ёши қуримаган.

Сувоғи тўкилиб кетган уйларни, нураб қолган деворларни тиклаш, созлаш юракка сиғмайди, янги уйлар қуриш тўғрисида-ю ҳеч ким ўйламайди. Кўчалар ёзда тўпиққача тупроқ, қишда тиззагача лой. Клублар ҳувиллаб ётади, чойхоналардан қаҳ-қаҳа эшитилмайди. Одамлар тирикчилик ғамида уруш жароҳатини тузатиш ташвишида, тонг отади — ишга, кун ботади — ишда.

Правление мажлислари тонг отаргача чўзилади. Ҳосилни ошириш, банкадан пул олиш, одамларни дон билан таъминлаш, арава ремонти — мана шулар ҳақида кўпроқ гап боради.

Ўша йиллари колхозларнинг техника, асбоб-ускуналари сақланадиган саройларига кириб қолсангиз, ташландиқ бўлиб ётган буюмларни кўрмасидингиз. Яроқсиз деб ташланган иккита трактор қисмларини йиғиб колхоз усталари битта гумбир трактор ясаб чиқардилар.

Тўқлиқдан чиқади шўхлик, деганларидек ҳозирги вақтда трактор ёки машинанинг арзимас камчилиги бўлса, дарров «пуф сасиқ»қа чиқарилади. Техника сақланадиган саройларга (албатта ҳамма хўжаликда эмас) кирсангиз, ёзда офтобда куйиб, қишда совуқда музлаб, кичкина бузуғи катталашиб, яроқсиз ҳолга тушиб қолган трактор, сеялка, плуг, комбайн ва ҳоказо машиналарнинг уйилиб, қалашиб ётганини кўрасиз, ачинасиз.

Ана шундай колхоз, совхоз раҳбарига шу ҳақда айта кўрсангиз:

— Хўш, нима қилайлик, бузилган тракторни ремонт қилишдан кўра янгисини олиш осон, — деб жавоб берадилар.

Бу албатта инсофдан эмас. Лекин мўлжалдаги ишни қилиб улгурмаган, кимнингдир бепарво, жон куйдириб қарамаганлиги туфайли муддатидан илгари бузилган, сал ҳаракат билан тузатиб олса бўладиган трактор ёки комбайн, сеялка ёки плуг саройда бир-икки йил офтобда куйиб, қор-ёмғирда занглаб ётгандан кейин яраси улғайиб, мутлақо яроқсиз бўлиб қолади.

Асосий темадан чиқиб, техника ҳақида жиғи-бийрон бўлиб гапиришимизга иккита сабаб бор. Бири — ўттиз йил темирчилик қилган Йўлдош аканинг ўғлига берган насиҳатини эслаб қолганимиз бўлса, иккинчиси — унинг фарзанди, ҳозирги пайтда шу колхознинг раиси Унар Хожиевнинг ота насиҳати хусусидаги гаплари бўлди.

Йўлдош ака темирчилик устахонасига бирор иш билан келган кишиларга:

— Темир уддабурон одамнинг қўлида пўлатнинг хизматини қилади, ноқобил киши ишлатса-чи, ёғочдан ҳам бўш бўлиб қолади — деркану.

Ёнида ўтирган ўн тўрт-ўн беш ёшли ўғли Унарга ҳам:

— Темир ўзи қора бўлса ҳам унинг хизмати одамзодга олтин яратиб беради, шуни унутма, ўғлим, — дея уқтираркан.

Ота насиҳати фарзанд қулоғига симобдек қуйилган экан, у олий мактабда ўқиб, қишлоқ хўжалиги инженери бўлиб етишди. У тракторнинг овозидан қаери бузилган, дарров пайқайди, малҳамини айтиб беради.

«Байтқўрғон» деб аталувчи кўҳна қишлоқнинг кейинги йилларда янги либос кияётганлиги балки бу ерлиларнинг техникага бўлган муҳаббати ўсаётганлигидан эмасмикан? Худди шундан! Бирор трактор ёки қишлоқ хўжалик машинаси деҳқон унга сарфлаган ҳаражатни оқлаб, фойда келтирмагунча чиқитга чиқарилмайди. Эскисини тузатишдан, янгисини сотиб олиш осон, деган сўз бу ерлиларнинг ёдига ҳам келмайди.

Колхоз пули, кўпчиликнинг маблағи жой-жойига сарфланаяпти. Шу важдан ҳам ишлар режали, одамларнинг дидидагидек.

Байтқўрғон менга 1948 йилдан бери таниш. Албатта, ўша вақтларда ҳозирги миқёсдаги ишларни бажариш мумкин эмас эди. Ундан кейинги йилларда, колхоз ўзининг қаддини ростлаб олган йилларда, анча-мунча ишлар амалга оширилди. Кўрса кўргундек қурилишлар бўлди. Шу йўлда қилинаётган ҳаракат кейинги уч-тўрт йил ичида анча кенг қулоч ёзди. Янги кўчалар чиқарилди. Уларнинг икки томонига чиройли уйлар қурилди, қуриляпти.

Тошкент — Чирчиқ магистрал йўли колхоз қишлоғининг юқори томонидан кесиб ўтади. Шу катта кўчанинг икки томонидаги уйлар бичими, салобати шаҳар уйлари, дан юқорироқ турса турадики, кам жойи йўқ. Темир йўл яқинида пишиқ ғиштдан қад кўтараётган кўп хонали уйлар кўзни қувнатади. Яқинда шу ерда қизиқ воқеа бўлибди.

Тракторчи Ориф Низомов Қибрайдан келаётиб, йўлда оғайнисини кўриб қолади. «Волга»сини чеккага чиқариб тўхтатади. Улар гаплашиб турганларида Чирчиққа бораётган машина улардан ўтиб тўхтайди, машинадан тушганлар орасидан икки киши — бири қора кўзойнак таққан, калта шим кийган, икки елкасида бўйнидан ошириб кўкрагигача саланглаб турган фотоаппаратлар осиғлик, иккинчиси — озғин баланд бўйли киши кўчани кесиб ўтишиб уй ёнида тўхташади.

Анави қора кўзойнак таққани «Волга» ёнида гаплашиб турган йигитларга яқин келиб, улар тушунмайдиган тилда бир нималар деб чулдирайди:

— Сизлар шу ерликмисизлар, деб сўраяпти, — дейди анавиниси рус тилида чала-чулпа.

— Ҳа, шу ерликмиз, — деб жавоб беришади йигитлар.

— Шофермисизлар?

— Йўқ, мен тракторчиман, дейди Ориф Низомов, — дўстим колхоз боғида ишлайди.

— Сиз тракторчи бўлсангиз, бу киши боғбон бўлса, машина кимники бўлди, — савол таржима қилинади.

— Машина меники, — жавоб беради Ориф Низомов, — нима тракторчи машина сотиб ололмайди, деб ким айтди сизларга? Қишлоғимиздаги саксон кишида енгил машина бор...

Қора кўз ойнакли жаноб лабларини тишлайди, олазарак атрофига қарайди, пишиқ ғиштдан қурилаётган иморатга ишора қилиб, алланималар деб ғулдирайди. «Таржимон» йигитларга ўгирилиб:

— Сиз шундай уй қура оласизми, — деб сўрайди.

— Биз бундай уйни бултур қуриб олганмиз, — деган жавоб эшитилади.

Жаноблар бир пастда ғойиб бўладилар. Фотоаппаратини қандайдир мақсадда сурат олишга ҳозирлаган бўлса ҳам, нима учундир сурат олмайди. Ўз «Волга»си ёнида турган тракторчи йигитнинг расми уни қизиқтирармиди? Балки у эшак арава расмини олмоқчидир...

Ҳамма бригадаларда ана шундай дала шийпонлари бор.

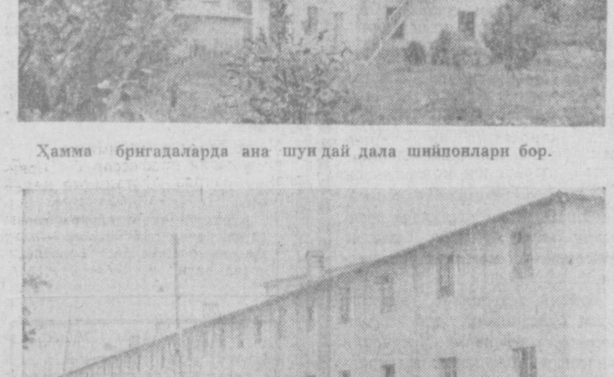

Колхоз пиллахонаси.

БОШ ПЛАН АМАЛДА

КОЛХОЗ раиси билан қишлоқ кўчаларини айланиб юрибмиз. Янги кўчалар, уларнинг икки томонида саф тортган ҳашаматли уйлар. Ариқларда қўнғироқ чалиб, кузнинг зилол суви оқади. Хонадонлар ўртасида бежирим шийпонлар қурилган. Бири кўк, бири қизил, бири жигарранг бўёқларга бўялган томларга тепадан қарасангиз, беқасамни эслатади. Қишлоқ аёллари дераза пардаларини дид билан танлаганлар, униси пушти, буниси новвотранг, анависи атлас. Томларда радио, телевизор антенналари бўй чўзган.

Унда-бунда эски уйлар, бостирмани эслатувчи бинолар кўзга чалинади. Кўрганда савол туғилишини пайқаган раис дарров изоҳ беради:

— Бош план асосида янги қишлоқ қураяпмиз. Ҳадемай бу эски уйлар қолмайди.

Колхозда қишлоқни бош план асосида қуришга киришилганига икки-уч йил бўлди. Шу давр ичида юздан ортиқ колхозчи ҳовли тўйлари ўтказди. Бу янги уйларга қишлоқдаги магазиндан, Қибрайдаги магазинлардан, ҳатто Тошкентдаги магазинлардан қанча-қанча кроватлар, гиламлар, шкафлар, телевизор ва радиоприёмниклар келмади, дейсиз. Ҳамма уйлар яхши ният билан дарвозали қилиб қурилмоқда. Ҳозиргача саксон киши енгил машинали экан, янги уйлар кўпайган сари киши бошига машина бўлиб кетиши ажаб эмас.

Раис кейинги йилларда барпо этилган ва қишлоқ жамолини очиб юборган янги қурилишлар ҳақида ҳикоя қилади.

— Қишлоқ кишилари ҳам шаҳарликларга ўхшаб асфальтланган текис кўчаларда юришни, клубларда томоша кўришни, кутубхоналарга бориб китобларни ўқишни, янгиликлар билан танишишни истайдилар. Меҳнат қилгандан кейин унинг роҳатини кўришни ким истамайди, дейсиз. Уларнинг шу истагини қондириш кимнинг иши? Албатта колхоз правлениеси ва партия ташкилотининг иши. Ҳамқишлоқларимиз биздан, «даромадимиз чакки эмас, қўлимизни қаёққа чўзсак етади», деб талаб қилишди. Клуб қурдик, 2500 номдаги китоб фондига эга кутубхонани очдик. Ёзги кинотеатр барпо этдик. Ҳаммом, икки қаватли қизил чойхона битказилди. Қишлоқда касалхона, туғруқхона бор.

Қишлоқ кўчаларида сайр қиламиз. Ўша бундан ўн-ўн беш йил илгари лой кечган кўчалар асфальтланган. Ҳатто дала шийпонига олиб борадиган йўлларга ҳам асфальт ётқизилган.

Кекса колхозчилар ҳамма вақт ҳузур-ҳаловатда.

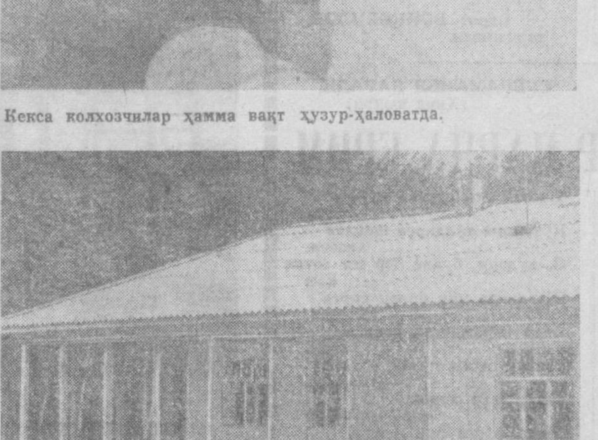

Қишлоқ мўйсафидларининг оромгоҳи.

— Бунинг катта нафи бор, — давом этади раис, — биласизми, даладан машинага ортилган помидор, қовун-тарвуз ёки боғдан узилган узум, шафтоли йўл яхши бўлмаса, шаҳарга боргунча уёқда турсин, қишлоқ ичидаёқ эзилиб, суви чиқиб нес-нобуд бўлади. Биз шуни ҳисобга олиб, ҳозир ҳамма бригадаларга олиб борадиган ва қишлоқ ичидаги йўлларни, жами 25 километр кўчани асфальтладик.

Энди қишлоқдаги яна бир нарса тўғрисида, кишини хурсанд этадиган нарса ҳақида гапирамиз. Колхоз правлениеси, партия ташкилоти аввалги йилларда мўлжалланган режасини — кўчаларни, хонадонларни водопроводлаштириш тўғрисидаги планини амалга ошириб бўлибди. Ҳар қаер-ҳар қаерга қўйилган кранлардан зилол сув шарқираб оқиб тушади, хонадонлар ҳовлиларига, ошхоналарига ҳам водопровод олиб кирганлар.

— Эндиги ҳаракатимиз икки-уч йил ичида қишлоқни тўла газлаштириш, — дейди Унар Хожиев, — ҳозирча жуда кўп хонадонларда сунъий газ бор. Уч-тўрт йил ичида ҳамма хонадонларга, жамоат биноларига табиий газ тушириш тадбирлари кўрилмоқда.

Қишлоқда бўлаётган қурилишлар кўламини кўздан кечирганда ҳақиқатан ҳам бу ерда катта ишлар амалга оширилаётганининг гувоҳи бўласиз. Уч гектар майдонни эгаллаган болгар типидаги теплица, томат цехи, шампань виноларни тайёрлайдиган цех барпо этилмоқда. Буларнинг ҳаммаси колхоз бойлигини кўпайтиришда, қишлоқ меҳнаткашлари хонадонини яна ҳам фаровон этишда катта роль ўйнайди.

ҚИШЛОҚ ФАХРИ

ЎТМИШДА алифни калтак деёлмаган байтқўрғонликнинг ўғли бугун фан кандидати...

Тракторчи Ориф Низомов қайси куни ўша жаноб бир зум тўхтаб турмади, шу гапни унга айтиб тилини яна ҳам қисиб қўярдим-да, дейди. Ҳаётимизга қоракўзойнакдан қараётган жаноблар билиб, эшитиб қўйишсин: бугунги қишлоқ кишиси ҳаёт кечиришда, билим олишда, турмуш-турмушида жуда илгарилаб кетган. Бобо-бобокалони ҳафтиякдан ўтолмаган Байтқўрғонда тўрт киши фан кандидати, 100 дан ортиқ киши олий маълумотли. Ўрта ва ўрта махсус маълумотли кишилар қишлоқ аҳолисининг 70—80 процентини ташкил этади.

— Яқин-яқингинада ҳам қишлоғимиздаги мактабларга узоқлардан ўқитувчилар келиб ишлашарди, — дейди колхоз партия ташкилотининг секретари Абдумалик Қурбонов, — ҳозир эса ўрта ва тўлиқсиз ўрта бўлиб тўртта мактаб бор. Шуларнинг ҳаммасида қарийб қишлоғимиздан етишиб чиққан ўқитувчилар ишлайди. Врачлар, инженерлар ва бошқа соҳадаги мутахассисларимизнинг кўпчилигини ҳамқишлоқларимиз ташкил этади.

Фахрланса, қувонса арзийди. Ўтмишда омоч, бўйинтуруқ тагида эзилиб билим нуридан баҳраманд бўлолмаган деҳқонлар советлар замонида кўкрагига офтоб тегиб фан соҳиблари қаторидан муносиб ўрин олаяптилар.

* * *

Байтқўрғон ҳақида, унинг меҳнатсевар, илм-маърифатга чанқоқ, меҳмондўст, заковатли одамлари тўғрисида ҳар қанча гапирса оз. Колхоз бойлигига бойлик қўшаётган қишлоқнинг яна ҳам гуллаб-яшнаши йўлида курашаётган, пардоз бериб чиройига-чирой қўшаётган одамлар шунинг учун ҳам фахрланиб:

— Ҳа, мен байтқўрғонликман, дейди.

Тўхта Абдуллаева пахтачилик соҳасидаги катта ишлар учун Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига сазовор бўлган эди. Мана, ҳозир у хўжалик сабзавотчиликка ихтисослаштирилгандан кейин бу соҳада ҳам уста деҳқон эканлигини кўрсатаётир. Тўхтахон раҳбарлик қилаётган бригада картошка, сабзавот экинларидан мўл ҳосил олишда колхознинг пешқадам бригадаларидан ҳисобланади.

Беркин Тошматов, Убайдулла Қурбонов, Рашид Аширматов, Юсуф Раҳимовлар каби бригада, звено бошлиқлари колхоз хўжалигини юқорига кўтаришда жон куйдириб ишлаётган ташкилотчи, ҳаракатчан кишилардан. Шулар ва уларга ўхшаш байтқўрғонлик фидокорларининг ғайрати, ташаббуси, меҳнати туфайли колхоз етиштираётган деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари, мева-чевалар йил сайин кўпайиб, Чирчиқ ва Тошкент шаҳарлари меҳнаткашлари дастурхонини тўкин-сочин қилмоқда.

Байтқўрғон қишлоғи йил сайин шаҳар либосини кийиб ўз жамолини ўзгартирмоқда, гуллаб-яшнамоқда.

Кўҳна Байтқўрғон янги либосда яна ҳам гўзал, салобатли, маданий, бадавлат бўлиб кўринаяпти.

С. МАҲКАМОВ.
«Тошкент ҳақиқати» махсус мухбири.

Болгар типида қурилаётган теплицанинг умумий кўриниши.

А. Абалян фотолари.

ОСИЁ ВА АФРИКА ЁЗУВЧИЛАРИ КОНФЕРЕНЦИЯСИГА

ХУРМО ДАРАХТИНИНГ ШИТИРЛАШИ

(ҲИКОЯ)

ХОАЙ ВУ, (Вьетнам ёзувчиси).

Балки уларнинг муҳаббатлари ўша куни, 8-нчи шосседа миналар портлатаётганида туғилгандир.

Майнинг сўлим кунларидан бири. Ҳали баргларидан нуқрадек жилоланиб турган охирги шабнам томчиларини қоқишга улгурмаган Вам-ко-донг кўли ёнидаги дарё бўйида қад кўтарган хурмо дарахтлари тўсатдан шитирлаб, еру кўкни зарбага келтирган шовқиндан қақшаб кетди.

Хоа эгилганича дарахтзор соҳил бўйлаб югуриб борарди. У ўгирилди-да, ортидан аранг етиб келаётган Сионгга қичқирди:

— Озгина қолди, Сионг! Пастроқ эгил, акс ҳолда сезиб қолишади-да, ўт очишади!

— Тўхта! Яна шнур ечилиб кетди! —оғир нафас олиб, илтимос қилди Сионг.

Унинг юзидан тер томчилари дона-дона юмалаб тушарди, чангдан кулранг тусига кирган сочлари бетартиб бўлиб пешанасига тушиб кетганди.

Хоа тўхтади, индамай ғалтакни олди-да, тиз чўкиб шнурни ўрай бошлади. Сионг ёнига ўтирди, бошидаги гулдор дуррачасини ечдида, сочини тўғрилади. Куюқ қора тутун гуркираётган ва америкалик солдатлар безовталаниб юрган йўлга қараб туриб:

— Шунча тутун қаердан чиқаяпти, балки, бензовоз ёрилиб кетгандир? —деб сўради у.

— Эҳтимол шундайдир. Сен кнопкани босганингда мен йўлдан олисда эдим. Бензовозда америкаликлар талайгина эди. Демак, у-бу қилиб, яна ўнта итваччани ота-боболарининг ёнига равона қилдик!

— Сен қачон нариги соҳилга кетасан? —бирдан эслади Сионг.

— Аввал сени кузатиб қўяй, кейин... —иккиланиб жавоб берди Хоа.

Унинг нигоҳи шнурнинг калавасига қадалган эди. Бироқ у шошиларди ва шнур ҳадеб қўлидан сирғалиб тушиб кетарди. Аввалари Сионг албатта унинг кўполлигини масхара қилиб куларди, аммо бугун у индамасди, бошини қуйи солганича жим ўтирарди. Гоҳида у қўлини кўтариб, Гуайява дарахтининг икки-уч баргини узиб олиб, майда-майда қилиб, бурдаларди-да, ерга ташларди. Сўнг янги барглардан узиб оларди...

Хоа Ми-тхань-донглик партизан эди. Уларнинг вилоятлари озод қилинган зонага кирарди. Мана бир йилдирки, биргаликда иш олиб боришга келишилгандан бери Хоа ва унинг дўстлари бу ерга Тан-фуга ўтишиб, шу ерлик партизанлар билан стратегик қишлоқларга кириб олишарди. Улар йўлдаги транспортни портлатишар, поездларни ўққа тутишарди.

Шу тариқа улар учрашишди. Улар оддий танишлардек эдилар. Уни учратганида Хоа жилмаяр, лекин кўпинча индамасди. Ажабланарли жойи йўқ: Сионг жуда келишган қиз эди. Хоа ундан ҳар доим уяларди. Улар деярли ҳеч қачон якка ўзлари қолишмасди, ҳам-атрофларида ҳар доим отряддаги йигитлар бўлишарди, жангдан кейин эса ҳарким ўз қирғоғига қайтиб кетиши керак эди.

Бугун улар илк бор ёлғиз қолишган эди, шунданмикин, улар икковлари анча хижолат чекишарди.

Хоа, ниҳоят, шнурни ечиб, хурмолар орасидан ўтган траншеянинг четига қўйди.

— Сен шосседа, ўша кийимингда худди аёл монахларнинг ўзгинаси эдинг, —ҳазиллашди у.

— Сен эсанг Тош қиз афсонасидаги авлиёнинг ўзгинаси эдинг! —кулиб юборди Сионг.

Кулганида у яна ҳам гўзалроқ бўлиб кетарди, яноқлари шафтоли гули янглиғ қизғиш тусга кирар, кўзлари эса юлдуз каби порлаб кетарди.

Сионг кўз қирини Хоага ташлади. Хоа ўзига тикилиб турганини сезди.

— Нега энди тикилиб қолдинг? —у қизариб сўради.

—Хоа жавобан нимадир ғўлдиради-да, уялиб қолди. У шу топда жуда ўзгариб кетди. Назарида, ҳозиргина шосседа мина қўйган вазмин, ўзига ишонган Хоани биров ўзгартириб қўйгандай эди. Аммо Сионг қалбида қандайдир шубҳа ила пайдо бўлган ҳис туфайли унинг аҳволини тушунди.

— Кўйлагинг йиртилиб кетибди, —астагина деди у. —Бирортасига тиктироб олсанг бўлмайдими?

— Ойим тикиб берардилар, бироқ бомбадан ўлиб кетдилар. Ўзим... қўлларим нина ушлолмайди...

Бу сўзлар қизнинг қалбига игнадий санчилди. Хоага раҳми келди. У нариги соҳилда кичкинагина уйда ёлғиз ўзи яшарди. У бирдан яқиндагина ҳалок бўлган отасини эслади, —у ҳам Хоа каби меҳрибон эди, яна отаси жудаям онасини яхши кўрарди... У бошини қуйи эгиб тескари қараб олди, унинг кўҳлик елкалари титраб кетди.

Дарёга тонгги сукунат чўмганди. Хоа фақат Сионгнинг йиғисинию хурмо баргларининг шитирлашини эшитарди.

Тишини тишига қўйиб, Хоа қўлидаги қумда алланималар чизаётган шохчани итқитди-да, кескин оёққа турди. Ҳалиям тутун гуркираётган йўлга қаради-да, дарё томон йўл олди. Тиниқ сувга ювинди-да кимгадир қичқирди:

— Ҳей майна! Майнажон!

Сувда тизилиб турган хурмолар орасидан жўнгина, усти ёпилган қайиқча кўринди, тумшуғида ўтирган одам эса Хоа отрядининг командири Хунг эди. Ваъдалашганларидай... Саккиз ярим, қайтиш вақти ҳам бўлиб қолибди.

У траншея ёнига қайтди. Сионг йиғидан тўхтаганди. Дарахтга суяниб олган ҳолда кўзгута боқиб сочини тўғрилар ва қўшиқ хиргойи қилиб ўтирарди:

Дугонажон, дугоналар,
йигитларни кузатайлик
сафарга...

Хоа астагина унинг ёнига яқинлашди, у шарпасидан чўчиб кетмаслигидан ҳавотирланаётгандек эди. Қўшиқнинг тугашини кутди-да, ёнига ўтириб жилмайди:

— Яхши қўшиқчи ҳам экансан! Жуда ажойиб қўшиқни айтдинг-да! Афсуски сўзларини билмайман.

— Бунинг нимаси қийин экан. Хоҳласанг, ўргатаман...

— Кетишим керак, Сионг! — у ғамгин ҳолда қизнинг гапини бўлди ва яна ҳижолат чеккандай бошини қашлаб қўйди.

Сионгнинг дарҳол руҳи тушиб кетди. Унинг қуралай қора кўзлари Хоага паришон боқарди.

— Дарров-а?

— Ҳа, энди...

У астагина Сионгнинг кичкинагина қўлини ушлади, қиз қўлини тортиб олмади.

— Сионг, сени севаман. Жудаям севаман. Хоҳласанг, юр мен билан, биргаликда ишлаб курашамиз... Сен билан бирга бўлсам, — деди у секин.

Бу сўзлар Сионгга шаббоданинг енгил овозидек, хурмо дарахтларининг меҳрибон ва майин пичиридек, ойдин кечадаги жилғанинг сирли шовқинидек туюлди. Йўқ, энди у Хоасиз яшай олмайди!

Қани энди у билан умр бўйи бирга бўлса, сўзлашса... Аммо Хоа жим бўлиб қолди, табассум ила яна бошини қашлади. Э худойим, намунча уятчан бўлмаса йигит киши...

Сионг қўлини узатди-да, қўйлагининг ёқасидаги тугмасини ушлаб кўрди. Йигитга вафодор, меҳрибон ва салгина губор чеккан кўзлари билан қаради.

— Бора қол, кечиксанг бўлмайди... Мен ҳам сени севаман! Мен сени кутаман... Хўпми?

Хоа жилмайди, бошини силкитди-да, милтиғини олиб дарё томон югуриб кетди.

Бироқ ўша тонгдан бери Хоа Тан-фуда кўринмади. Сионг уни бошқа учратгани йўқ.

Бир куни эрталаб Тай амаки, почтачи, Сионгни дарвоза ёнида учратди.

— Сенга хат бор! — жилмайди у.

Сионгнинг ажабланган кўзлари дум-думалоқ бўлиб кетди:

— Кимдан?

Почтачи тўрвасини очди-да, хатни олди ва Сионгни бироз калака қилган бўлди.

—Хат борми, демак, кимдир ёзган. Ҳозир адресини ўқиймиз, ўшанда дарров эсласанг керак. Хў-ўш: «Кимдан... Чан Ван Хоа, почта яшчиги 3842-С... Кимга... Ле Тхи Сионгга, Тан-кун-тхионг қишлоғи Тан-фу вилояти, Дихоа уезди...» Тўхта, тўхта, ёш боладай мунча сакрайсан?

Аммо Сионг охиригача ўқиттирмай, конвертни тортиб олди-да, қувончидан терисига сиғмай, банан дарахти ёнига югуриб борди. У хатни кўксига босди, кўзларида маржон ёшлар милтилларди:

— Хоа, севгилим, мени унутмабсан. Ёнингда тут ҳар вақт! Эсингдами ўшал тонгда «Сенга озор бергандан кўра ўлганим яхшироқ» деганинг нима эканлигини тушунтириб бера олмагандинг.

Сионг авайлабгина хатни конвертдан олди, назарида, варақ йиртилса, Хоа озор чекаётгандай эди.

«Сионг, азизим, — ёзарди Хоа— Озодлик армиясига жўнаётганимда вақтим жудаям зиқ эди, шу туфайли сен билан хайрлаша олмадим. Аммо сен ҳамиша ёнимдасан. Мен ёшлигимни — борлиғимни Ватанимга бағишлаётганимдан фахрланаман. Сизлар ҳам, дўстлар билан партизанлик ишларини кенг олиб боринглар, хўпми? Ми-тхань-донгда энди менинг ҳеч кимим қолмади —на онам, на қавми-қариндошим, ҳаммасини америкаликлар ўлдиришди. Аммо у ерда Хунг бор, менинг қўмондоним ва отрядимиздаги йигитлар. Балки сен менинг соҳилимга ўтарсан ва улар билан дийдор кўришарсан. Мен аминманки, сиз янада жанговар тажрибаларингиз билан ўзаро алмашиб, дўстлигимизни янада мустаҳкамлайсизлар.

Мен сени астойдил севаман ва ҳеч қачон унутмайман. Сенга соғлиқ, жасорат ва бардош тилайман. Албатта хат ёз ва иложи бўлса, ўша қўшиқни юборсанг: «Йигитларни кузатайлик сафарга...» — эсингдами, ўшанда сен айтгандинг? Чан Ван Хоа».

(Қисқартирилган ҳолда берилди).

Русчадан Ҳолида АБДУҚОДИРОВА таржимаси.

Бернар ДАДЬЕ
(Фил суяги қирғоғи шоири).

ҚЎЛЛАР

(Оқ шеър)

Эркин қўллар,
Озод қўллар,
Инсонни қучмоқ учун
Яратилган қўллар.
Инсонни бўғмоқ учунмас.
Йўқ,
Йўқ,
Инсонни қучмоққа
Яратилган бу қўллар!
Ўзгадан тортиб олгалимас,
Ўзгаларга ҳадя этмоққа,
...Яратилган бу қўллар,
Ёмонни йўқотмакка,
Яхшини сийламакка,
Юртни обод этмакка
Яратилган бу қадоқ,
Ҳам майин,
ҳам улкан
Ижодкор қўллар.
Бу қўллар
Кон қазир,
Ер ҳайдар,
Дон экар.
Ўтин ёрар.
Ундирар «оқ олтин».
Бу қўллар —
машинага винт ясагувчи.
Иморатга ғишт қуювчи,
Қуёш оташида қорайган,
Бронзага айланган,
Яратувчи
ва ижодкор
Қаҳрамон халқ қўлидир!
Бу қўллар
очиқ-ойдин
ва рўй-рост,
Қўл қисар,
самимий,
содда.
Учрашган чоғларда
мавж урса ихлос,
Қўллар сўзлар,
Ҳаяжонли,
осуда.
Ёмонларга узатилмас
бу қўллар,
Кафтини қисолмас
ётлар ҳеч қачон —
Эзгулик чаманида
бу қўллар.
Чеҳрасида балқир ҳаяжон
Қора қўллар,
қардошлар қўли,
Бахт-шодликка ёр қўллар.
Оксан ва тоғлар оша
Сенга дўстлик
қўлим узатдим,
Кел, тинчликни
олқишласин бу қўллар,
Қадоқ қўллар,
улкан қўллар!

Русчадан
Барот БОЙҚОБИЛОВ.
таржимаси.

СУБРАМАНЬЯ БАРАДИ
(Ҳинд шоири)

БЎЛСА ЭДИ БИР ПАРЧА ЕРИМ

Бахтли тақдиримдан миннатдор
бўлиб,
Битта макон куриб унинг
четига,
Кўчиб борар эдим шодликка
тўлиб,
Кулиб боқар эдим дунё бетига.
Худойим, бўлсайди бир парча
ерим,
Мадад берар эдинг менга
эҳтимол.
Қудуқ қазиб, унинг бўйига
ширин
Хурмо экардим деб сураман
хаёл.
Кошки еримнинг бир олис
бурчида
Мева қилса ўнта хурмо
дарахти.
Ой ярқираб турса улар устида
Денгиз остидаги марварид каби.
Узоқда чалинган куйдай дилрабо
Эшитилса майин какку овози.
Тинмай эсиб турса мулойим
сабо,
Кўксимни тўлдирса шодлик
ҳавоси.
О, худоим, бунда бир ёш хотин
ҳам
Шу ҳақда мен билан бирга
ўйларди.
Агар карамингни кенг қилсанг
эгам,
Шавқу завқа тўлиб, у ҳам
куйларди.
Агар, агар сенинг
марҳаматингни
Татиб кўрса эди мендай
дарбадар.
Қўшиқ билан сийлаб шу кенг
оламни
Бахти борлигидан берарди
хабар.

Русчадан Маъруф ЖАЛИЛОВ
таржимаси.

КЕКСАЛАР МАМНУН БЎЛИШДИ

Навоий номли колхоз кексалари правлениега мурожаат қилиб янги чойхона қуриб беришни илтимос қилишган эди. Колхоз раҳбарлари отахонларнинг илтимосини ерда қолдирмади. Кенг, ёруғ чойхона кечки пайтлари кексалар билан гавжум бўляпти, чиройли ва муаттар гуллар очилиб, атрофга хушбўй ҳид таратиб турипти. Чойхона олдида сартарошхона, бичиш-тикиш тўгараги, қироатхона ишлаб турипти.

А. ИСАЖОНОВ,
Т. ЖЎРАЕВ,
Калинин райони.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

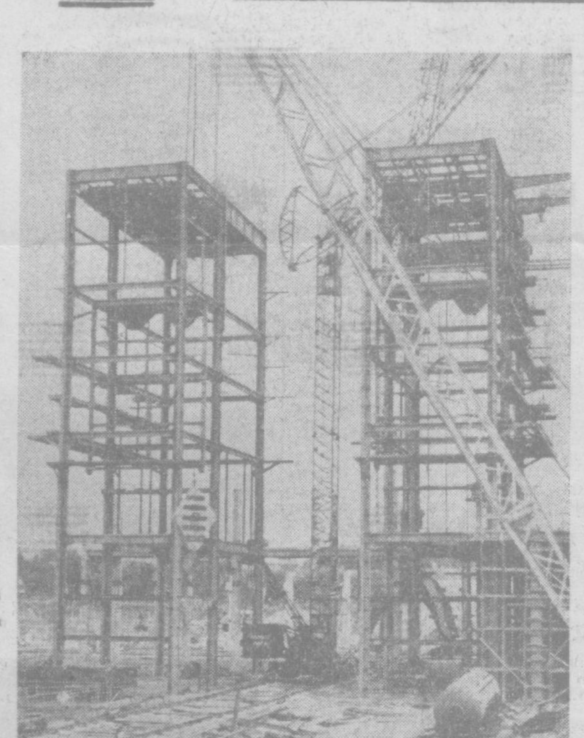

СОЦИАЛИСТИК Польша кундан-кунга яшнаб бормоқда. Янги-янги саноат объектлари, турар-жой бинолари қад кўтармоқда. Суратда: Лодзь шаҳридаги электростанция қурилиши.

А. Буш фотоси.

ВАТАНПАРВАРЛАРНИНГ ЗАРБАЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 18 сентябрь. (ТАСС). АП агентлигининг Сайгондаги мухбири юборган хабарда айтилишича, Жанубий Вьетнам ватанпарварлари билан бўлган шиддатли жангларда Америка қўшинларининг солдат ва офицерларидан 150 киши ўлди ва ярадор бўлди. Бу жанглар 16 ва 17 сентябрь кунлари демилитарлаштирилган зонанинг жанубрoғида бўлиб ўтди. Американинг энг катта ҳарбий базаси жойлашган Да-нанг яқинида Сайгон қўшинларининг жуда силласи қуритилди. Бу қўшинларнинг бўлинмаси озодлик кучлари отрядлари билан бўлган қисқа муддатли тўқнашувдан сўнг сал кам 150 кишидан маҳрум бўлди. Базанинг ўзи бугун миномётлардан ўққа тутилди.

МУСТАМЛАКАЧИЛАРНИНГ КИРДИКОРЛАРИ ҚОРАЛАНДИ

БАМАКО, 18 сентябрь. (ТАСС). Африка бирлиги ташкилотига аъзо бўлган мамлакатларнинг давлат ва ҳукумат бошлиқлари ассамблеясининг V сессиясида қатнашаётган давлат бошлиқларининг аксарияти Португалия ва Жанубий Африка Республикасининг Африка мустақиллигига қарши қилаётган кирдикорларини қатъиян қоралади ва Африкадаги давлатларнинг ҳаммасини шу мамлакатларга нисбатан биргаликда зарур чораларни кўришга чақирди. Африка Бирлиги ташкилотининг Жазоирдаги сессиясидан қайтиб келган Мали президенти Модибо Кейта кеча Бомако аэропортида шундай деди.

Жазоирдаги юқори доирада ўтказилган учрашувда қатнашган Африка раҳбарлари, — деди Мали президенти, — Нигерия федерал ҳукуматининг мамлакат бирлигини ва территориал бутунлигини сақлаб қолишга интилаётганлигини тўла равишда қўллаб-кувватлаганликларини айтдилар.

ЮРАКНИ КЎЧИРИБ ЎРНАТИШ ОПЕРАЦИЯСИ

НЬЮ-ЙОРК, 18 сентябрь. (ТАСС). Каракас ҳарбий госпиталида кеча Венесуэлада биринчи марта юракни кўчириб ўрнатиш операцияси муваффақиятли равишда ўтказилди. Шу госпиталнинг вакили, деб хабар беради ЮПИ агентлигининг мухбири Каракасдан, 44 ёшли эркакка 27 яшар аёлнинг юраги кўчириб ўрнатилганлигини маълум қилди.

САЛАЗАР ЎЛИМ ТЎШАГИДА

ЛОНДОН, 18 сентябрь. (ТАСС). Бундан икки кун олдин зарбага дуч келган Португалия диктатори Салазарнинг аҳволи оғир, деб хабар беради Рейтер агентлигининг мухбири Лиссабондан. Мутахассис медиклар, деб ёзади мухбир, унинг соғайиш имконияти деярлик йўқ деб ҳисобламоқдалар.

Кеча Португалия президенти Америку Томаша раислигида президент ҳузуридаги маслаҳат орган бўлмиш давлат кенгашининг мажлиси ўтказилди.

Сиёсий тангликлар даврида доим бўлганидек, деб ёзади мухбир, хавфсизлик кучлари жанговар тайёр ҳолга келтирилган.

Салазар 1932 йилдан бери Португалияга диктаторлик қилиб келди.

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

ЯПОНИЯ

ТОКИО. Умумяпония давлат темир йўллари ишчилари касаба союзи билан Умумяпония давлат темир йўллари машинистлари касаба союзи темир йўлларини «рационализация» қилишга қарши забастовка ҳаракати бошладилар.

ФРАНЦИЯ

ПАРИЖ. Безондаги «Жуэн франсэ» заводининг 4 мингдан кўпроқ ишчиси умуммеҳнат конфедерациясига кирувчи маҳаллий касаба союз раҳбари ишдан бўшатилганлигига қарши норозилик билдириб, қисқа муддатли забастовка ўтказди.

АРГЕНТИНА

БУЭНОС-АЙРЕС. «Пежо» автомобиль заводида бир ҳафта давом этган забастовка ишчиларнинг ғалабаси билан тугади.

ТУРКИЯ

ИСТАМБУЛ. Измирдаги энг йирик мебель фабрикасининг ишчилари иш ташладилар. Анатолия агентлиги мухбирининг хабар беришига кўра, забастовка ишчиларнинг меҳнат шароитини яхшилаш ва иш ҳақини ошириш тўғрисидаги талабини қондиришдан корхона эгалари бош тортганликларига қарши норозилик юзасидан эълон қилинди.

(ТАСС).

Редактор ўринбосари
Т. РАСУЛОВ.

ЧИРЧИҚ СПОРТЧИЛАРИ

Республикада йирик саноат марказларидан бири бўлган Чирчиқ шаҳри спорт традицияларига ҳам бой. Чирчиқлик спортчилар шаҳар ва область мусобақаларида қатнаша бошлаганлар. Кўп ўтмай айрим турлар бўйича умумий биринчи ўринларни эгаллашди, рекордлар жадвалига ўзгартишлар кирита бошлашди. Ҳозирда социалистик Чирчиқ шаҳрида 11 мингдан ортиқ спортчи бор.

Кимёгарлар комбинатида беш йилдан буён фаол ишлаб турган «Чимён» спорт клуби эпчиллар ва довюраклар масканига айланган. Бу ерда 20 тренер турли тўгаракларга бошчилик қиляпти. Уларнинг бештаси СССР спорт мастеридир.

«Чимён» клуби оғир атлетикачилари яқинда республика спорт клублари ўртасида ўтказилган мусобақада ғолиб келиб, катта ғалабани қўлга киритдилар. Комбинат штангачилари «Труд» жамиятининг Бутуниттифоқ биринчилигида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлишди. Бу биринчилик Луганск шаҳрида бўлади.

Аппаратчи-штангачилар Вали Ахметшин ва Акром Дилмуродовларнинг номлари спорт мухлисларига яхши таниш. Тўгаракка спорт мастери Валентин Сичев раҳбарлик қилади. Унинг ўзи йирик мусобақаларда қатнашиб, корхона спорт шуҳратига шуҳрат қўшмоқда, тўгаракда эса бой тажрибаларини бошқаларга ўргатяпти.

Шаҳар спартакиадаси оммавийлик ва маҳорат шиори остида ўтди. Кўпгина завод, фабрика, қурилиш, корхона спортчилари спартакиада давомида разряд нормативларини бажаришди, рекордлар ўрнатишди. Биринчи ва иккинчи группа қатнашчилари спортнинг саккиз тури бўйича куч синашдилар. Бунда 7 мингдан зиёд ёшлар иштирок этди.

Турар-жой коммуналь идоралари, хотин-қизларнинг II шаҳар спартакиадаси, пионер лагерлари спартакиадалари давомида 2 та спорт мастери, 56 та I-разрядли, кўплаб II ва III-разрядли спортчилар тайёрланди. 1500 дан ортиқ ёшлар ГТО значокларини олдилар, 100 дан зиёд жамоатчи инструкторлар, 60 судья, 132 цех физкультура советлари раислари тайёрланди.

Яқинда эса «Б» класси мастерлари сафида қатнашаётган «Химик» командаси дарвозабони А. Мирзаевга тантанали равишда спорт мастери значоги топширилди.

Чирчиқлик спортчилар ажойиб тренер А. Григорянц, жаҳон рекордчиси Р. Бабич, спорт мастерлари В. Мачуло, И. Скориков ва бошқалар билан ҳақли равишда фахрланишади. Жамоатчи тренерлар Н. Миртошев, В. Побединский, У. Ибодулаев, Р. Холмухамедов, Р. Ахметов, Е. Холмухамедов, В. Ченцов ва бошқаларнинг жонкуярлиги, меҳнатсеварлиги туфайли шаҳарда спорт оммавийлашмоқда, унинг сафи кенгаймоқда.

Спорт иншоотлари қуриш ва мавжудларини кенгайтиришга ҳам алоҳида эътибор беріляпти. Кимёгарлар ва металлурглар янги спорт залларига эга бўлишди. Шаҳар парки ёнида спорт саройи қад кўтарди, Бўстонлиқда чангичилар учун база қурилди. Қиш даврида бу ерда 6 мингдан зиёд киши келиб дам олди, чанғи учди.

Хуллас, Чирчиқ—спортчилар шаҳри ҳамдир.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ,
спорт ветерани.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.55 — Кўрсатишлар программаси, 19.00 — Осиё ва Африка мамлакатлари Тошкент конференциясининг ўн йиллигига бағишланган тантанали мажлис Навоий номли театрдан олиб кўрсатилади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 19.00 — Ўқув эшиттиришлари программаси, Физика. Товуш ҳақида эшиттириш, 19.20 — Химиядан консультация (ўқитувчилар учун).

19.55 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — Қўрқоқ Питт (телефильм), 20.20 — СССР—Эрон (Дўстлик саҳифалари).

Рус тилида: 20.35 — ВЛКСМнинг 50 йиллиги олдидан эшиттириш, 21.05 — Ҳужжатли фильм, 21.25 — 26 Боку комиссарлари (бадиий фильм).

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Қилич ва қалқон (3,4 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Агентнинг ўлими — «ЧАЙКА», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (1-залда тоқ соатларда).

Душанбагача омон бўлсак — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Мен бу ерда бахтли эдим — «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Кузги тўйлар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Уйимга ташриф буюр — «ДРУЖБА» (2-залда жуфт соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

Душанбагача омон бўлсак — НАВОИЙ номли, «ХИВА».

Шербург соябонлари — ТЕЛЬМАН номли,

Агентнинг ўлими — «ФЕСТИВАЛЬ».

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

24—25 сентябрда

ХОРАЗМ

АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИ «ЛАЗГИ»

қатнашадилар:

Ўзбекистон ССР халқ артисти Коммуна ИСМОИЛОВА; VI. Жаҳон фестивалининг лауреатлари Гулсара ЁҚУБОВА, Онабиби АҲМЕДОВА, Анвар РУСТАМОВ, Отажон РАЖАБОВ, солистлар: Шариф СУЛТОНОВ, Отажон ВОИСОВ, Отахон ЁҚУБОВ, Ортиқ ОТАЖОНОВ ва бошқалар.

Ўзбек халқ чолғу ансамбли жўр бўлади.

Программада: Хоразм ашулалари, музикалари, рақслари, мақомлари ва достонларидан парчалар.

Концерт кеч соат 8 яримда бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида кундуз 12 дан сотилади.

А. НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРНИНГ РЕПЕРТУАР ПЛАНИ:

20/IX да — «ЛАЙЛИ ВА МАЖНУН».

21/X да — «СУХАЙЛ ВА МЕҲРИ» премьераси.

23/IX да «СПАРТАК».

24/IX да «ДИЛОРОМ».

26/IX да — «СУХАЙЛ ВА МЕҲРИ».

27/IX да — «ЗУЛМАТДАН ЗИЁ».

28/IX да «ҚИРҚ ҚИЗ».

29/IX да — кундуз «СЕМУРҒ», кечқурун «ШОИР ҚАЛБИ».

Кундузги спектакллар соат 12 да, кечки спектакллар — 7 яримда бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети радио эшиттириш ва телевидение давлат комитети коллективи Тошкент телестудиясининг редактори Б. Муҳамедовга отаси Акбар МУҲАМЕДОВнинг вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор қилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 835212, Редактор ўринбосарлари — 835885, 836232, Масъул секретарь — 834808, Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — 831936, Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — 833786, Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — 835811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 839050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — 838761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 834048, Эълонлар бўлими — 838142, Коммутатор — 830249 дан 830258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри

Р. 08760. ИНДЕКС — 6469, № 1949.